

Rudar izhaja trikrat na mesec in sicer prvi, drugi in četrti četrtek v mesecu z datumom naslednjega dne. Naročnina za celo leto 4 K, pol leta 2 K in četrt leta 1 K. Posamezne številke po 10 v.

RUDAR

Reklamacije so proste poštnine. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo je v Trbovljah (na Štajerskem).

..... Glasilo slovenskih rudarjev.

Delavska samostojnost.

Naj se razvijajo socialne razmere kakor se hočejo, naj postajajo nasprotja med razredi očitna kakor solnčna luč ob jasnem dnevu, vendar ne zmanjka pri nas ljudi, ki gonijo venomer svojo staro pesem iz otroških let, da pri nas ni treba razrednega boja, da je neumesten in škodljiv in da se mora slovenska politika voditi v znamenju sloge vseh slojev. V Ameriki, na Nemškem, na Japonskem je že prav, če se postavljajo delavci proti svojim izkoriščevalcem; ali pri nas to ne gre. Zakaj, »vsi smo reveži«, kapitalizma ni na Slovenskem, malo nas je, in razredno »sovrašstvo« bi nas ubilo.

Raziskavati, če prihajajo te osladne teorije le iz socialnega neznanja, ali če jih narekujejo strankarski nameni vkljub pozoravanju neresničnosti, se ne izplača. Če bi delavstvo šlo na te limanice, bi bil učinek v obeh slučajih enak. Ali število proletarcev, ki so spoznali lažnjivost teh nauk, se vendar množi, in zapeljivost se neprenehoma zmanjšuje. Pač je še dosti nezavednih delavcev, pri katerih poskušajo nasprotniki svojo srečo z uspehom; ali Rim se ni sezidal v enem dnevu in Kartaga ni padla v enem dnevu. Tudi izobrazba delavcev je težavna reč in zahteva časa, zlasti v deželi, kjer je splošna prosveta tako zanemarjena, kakor pri nas. Če pa se vidi, kako se množe vrste zavednega delavstva, ki se rešuje vpliva svojih ljubeznivih nasprotnikov, je opravičeno upanje, da bo ta proces neovzdržema napredoval, tembolj ker se razvijajo razmere same tako, da se morajo delavcem čimdalje bolj odpirati oči. Bilo bi boljše, če bi zadostovala poučna beseda; ali noben človek ni tako uspešen agitator kakor kruta dejstva, ki skrbje neusmiljeno za to, da čuti, kdor noče slišati.

Razredni boj je pri nas enako potreben, enako neizogiben, kakor povsod na svetu, enostavno zato, ker je človeška družba povsod razdeljena v razrede in ker ni napravil zakon gospodarskega razvoja nobene izjeme za Slovence. Razredi obstojajo že davno, ko še ni bilo kapitalizma in vsa zgodovina človeštva je polna razrednih bojev, četudi to ne stoji v šolskih bukvah in četudi se bojujoče armade niso vedno zavedale razrednega značaja svojih bojev. Ta zavest se je zbudila šele takrat, ko so postala razredna nasprotja dovolj očitna, in ko so posamezne skupine začele dovolj jasno spoznavati solidarnost svojih interesov. V kapitalistični družbi, v kateri so se ta nasprotja najbolj poostrišla, so se morali tudi razredni tabori najstrožje ločiti.

V kapitalistični družbi pa živimo tudi Slovenci. Če bi hoteli ostati enotna, brezrazredna masa, ne bi mogli, ker v takih rečeh ne odločuje volja. Ali tudi tako voljo bi zaman iskali. Kdor ima prilike, da poveča svoje bogastvo, jo izrabi, pa naj pripada katerikoli narodnosti; ker pa

ne morejo vsi ljudje enako pridobivati, je naravno, da se povečajo dejanske razlike z vsako pomnožitvijo vsakega posameznega bogastva; vse premoženjske izpremembe postružejo razredna nasprotja.

Sredstva za pomnoževanje privatnega imetja so na Slovenskem enaka kakor povsod; vse vrednosti ustvarja delo — na Primorskem tako kakor na Kitajskem, na Štajerskem tako kakor v Ameriki. Vprašanje pa je, kdo zna vrednosti najbolj kopičiti, to se pravi, kdo zna najbolj izrabljati tuje delo. Zakaj kdor spravi samo plodove svojega dela, ne bo imel toliko kolikor tisti, ki delata zanj dva, ter ne toliko kolikor tisti, ki izkorišča deset, trideset, sto drugih.

Tudi na Slovenskem ne gre drugače. Le malokdo more napraviti glavni dobiček v kakšni loteriji. In kdor misli, da v tem ni izkoriščanja, se tudi moti. Denar, ki ga loterija izplača, ni prišel iz nebes v njeno blagajno; samo preiskati se ne more, iz katerih delovnih virov se je zlil vanjo. Tako pa je v kapitalistični družbi sploh, da se ne morejo izslediti vsi viri vsakega posameznega bogastva. Tem manj, kolikor bolj se razvija kapitalizem in kolikor bolj postaja poseben. Vsa kapitalistična družba je v tem oziru podobna loteriji; na tisoče, na milijone ljudi znaša vrednosti na kup, potem jih pa pograbi nekoliko posameznikov. Le da odločuje v loteriji slepa sreča, kapitalizem pa je organiziran in njegovo izkoriščanje se vrši smotreno, z vsemi pripomočki, kar mu jih daje njegova moč.

Na Slovenskem ni in ne more biti drugače kakor po drugem svetu. Kdor hoče obogateti, mora izkoriščati. In bogastva, ki so se doslej ustanovila, so instrumenti novega, še obširnejšega in intenzivnejšega izkoriščanja.

Takih kapitalov ni na Slovenskem, kakršni so v Ameriki; to je res. Ali to ni glavno. Nikjer niso bile kar prvi dan milijarde v kasah in ravno največja ameriška bogastva so se razvila iz jako skromnih začetkov. Takih začetkov pa je tudi pri nas že dovolj; in tudi to se ne dá utajiti, da se je marsikatero premoženje razvilo že daleč nad začetek. Ali če ne bi bilo v vseh slovenskih krajih ne enega resnično bogatega človeka, bi bil nauk o nepotrebnosti razrednega boja smešen. Kapitalizem zna tudi na daljavo izkoriščati. Kjerkoli je delavstvo, tam je izkoriščanje; delavec v sedanji družabni organizaciji ne more biti nič drugega kakor subjekt izkoriščanja.

Za tistega, ki je izkoriščan, pa ne more biti vprašanje, če je izkoriščevalec Nemeč, Italijan ali Slovenec, kristjan ali žid. Delavstvo se mora braniti in v ta namen se mora organizirati, seveda tako, da je neodvisno od izkoriščevalcev in tako, da je močno, torej združeno z vsemi izkoriščanimi tovariši.

Slovenski kapitalizem se hoče razvijati, da bo enako močan kakor nemški, italijanski ali

katerikoli. To je povsem razumljivo. Ali kako zdrži tekmo, to je njegova stvar. Ne more pa se zahtevati od delavcev, da naj opuste boj proti izkoriščanju, ker je ta ali oni izkoriščevalec Slovenec in ker bi rad imel mir, zato da bi nabral toliko kolikor ima njegova konkurenca.

Nadvse smešno je pa, če se pravi, da je to v interesu naroda. Slovenci ne bodo prišli do veljave, če bodo zredili par sto velikih kapitalistov na ta način, da pogine delavska masa. Ravno v tako malem narodu je treba misliti na rešitev ljudstva. Pravo narodno delo na Slovenskem je socialno delo. To pa ni mogoče brez razrednega boja. Popolna neodvisnost, popolna samostojnost je glavni pogoj vsakega delavskega uspeha. Ta zavest se mora utrditi v vseh glavah slovenskega delavstva.

Zahtevajte v vseh rudarskih krajih v vseh gostilnah „Rudarja“ in „Zarjo“!

Uporaba materijala v avstrijskih premogovnikih za pridobivanje kamnitenega premoga v letu 1911.

V vseh avstrijskih premogovnikih za kamniti premog se je v poročilnem letu izdalo za les, železo, jeklo, razstrelivo in vžigala, razsvetljavo, olje in mazila kakor tudi v rudniških obratih uporabljeno kurjavo, nešteti deputatni premog, 28,337.018 kron, kar dokazuje, da se je v državnem promeru izdalo pri produkciji kamnitenega premoga pri vsakem meterskem stotu 11,5 vinarjev več za materijalije kakor pri produkciji rjavega premoga. Dočim je v celi Avstriji povprečno pri produkciji rjavega premoga odpadlo na vsak meterski stot 7,9 vinarjev za materijalije, so znašali stroški za materijalije pri produkciji kamnitenega premoga za vsak meterski stot 19,4 vinarjev. Ako se pa upošteva, da se rjavemu premogu v kraju, kjer ga kopljejo v državnem promeru, prisoja vrednost pri meterskem stotu 53,01 vinarjev prodajne cene, dočim je prodajna cena kamnitemu premogu v istih razmerah preračunana na 99,6 vinarjev, je pač razvidno, da se posestnikom premogovnikov za kamniti premog ne godi zaradi tega pač nič slabše, ker svoj pridelek še enkrat tako drago prodajajo.

V nastopnem objavljamo razpredelnico, iz katere je razvidno, koliko izdatkov za materijalije povzroča meterski stot pridobljenega kamnitenega premoga v posameznih okrajih rudniških uradov, v katerih se nahajajo premogovniki za kamniti premog:

LISTEK.

Pariška komuna.

F. M.

(Konec.)

V delavski vladi za časa pariške komune nahajamo mnogo veliko zanimivega. Vsa oblast je bila v rokah občinskega zastopstva, ki je imenovalo svojega zastopnika na čelo vsake važnejše državne funkcije. Bili so to pravi ministri. Značilno je pa dejstvo, da so bili najboljši ministri člani »Internacionale«. Blanyuisti in jakobinci niso niti imeli pravih mož. Poštni minister je bil član »Internacionale« Theisz, rezbarski delavec. Našel je bil pošto v popolnem neredu. Uradnikom je Thiers iz Versailles zapovedal, da morajo zapustiti takoj svoja mesta. Theisz je nastopil proti temu z vso energijo. Poklical je uradnike in jih prepričal, da so se pridružili komuni. Le par dni je bilo treba, in pošta je poslovala kar najboljšje. Agilni agenti so pogumno nosili na deželo pisma ter jih tam oddajali naprej. Carnelinat, kotlarski delavec, je bil imenovan za ravnatelja peneznice. Treilhard je brzo in zelo

praktično reorganiziral sirotišnice, in dobrodne ustanove. Ubogi Treilhard je bil poln izkušenosti in dobrega srca. Versailles so ga ustrelili pozneje na dvorišču politihnike. In vendar je zapustil meščanski vladi smotreno izdelan načrt za dobrodne ustanove. Največja plača uradnikov je znašala 15 frankov na dan. Internacionalec Jourde, finančni minister, je še danes vreden splošne pohvale. Državna bilanca, ki jo je predlagal občini od 20. marca do 30. aprila 1871, je izredno zanimiva. V uradih je našel 6 milijonov gotovine, 7 milijonov in 750.000 frankov je dobil od Francoske državne banke, in več kot 12 milijonov je bilo dohodkov colnine, davkov, tobaka, pošte, brzojava itd. Od 25 milijonov izdatkov je bilo 22 milijonov vojaških stroškov. To pa vsled tega, ker je bil Pariz oblegan in v vojnem stanju. Pravosodje je stalo le 5500 frankov, policija 235.000. Dne 30. aprila je bilo v blagajni še 1 milijon frankov; dne 2. maja pa že 2 milijona. Dohodkov je bilo vedno več kot izdatkov. Finančno stanje je bilo izredno povoljno.

V svoji zgodovini o pariški komuni pravi T. Marck o njenih vodjih sledeče:

»Ti može, delavci, so živeli, čeravno so mešali milijone, izredno skromno in siromašno. Beslay, kojega je imenovala komuna za ravnatelja Francoske banke, v kateri so bile,

kakor smo že omenili, 3 milijarde in pol frankov, je tako izborno upravljaval banko samo in preuredil upravo tako strokovnjaško, da se ni upal nastopiti proti njemu niti hudobni Thiers. Imel pa je Thiers pogum, da je imenoval te poštene ljudi z vladne klopi »un tas de brigants« in zahteval, naj mu izroče druge države one, ki so bili ušli njegovim krvnikom.

Naučni minister ni storil mnogo. — To je tudi razumljivo, ako pomislimo, da je vladalo v Parizu vojno stanje. Toda ravno isti dan, ko so Thiersovi vojaki vdrli v Pariz, je otvoril šolo za ženske, Elija Reches in Gastineau sta reorganizirala državno knjižnico. Delavski minister Leon Frankel je napravil že več načrtov za delavsko varstvo in za minimalno mezdo. In vse to v dveh mesecih ter v vojnem stanju!

Ampak čas ni bil zato, da bi delavci vladali. Imeli so pač močno vojsko in topove. Kljub temu so čakali, da si je Thiers nabral 200.000 mojih broječo vojsko in udaril z njimi v Pariz in uničil komuno.

Če bi bili pariški vojaki takoj udarili na Versailles, bi bili ujeli vladno, plačali Prusom odškodnino iz Francoske banke, pa zavladali čez celo Francosko. Ampak niso imeli nobene spretnega vojskovodje v svoji sredi. Šele aprila so udarili na Versailles in še topot samo z 12.000 možmi. Thiers je tačas ojačil

Okraj rudniškega urada	Na en metriski stot je odpadlo v vinarjih						skupno vinarjev
	les	železo in jeklo	razstreliva	vzgrala	olje in mazila	v podležju v porabljenih kuravah	
Praga	59	26	04	01	1.1	5.5	158
Slaný	108	33	18	02	0.9	4.2	21.4
Plzň	71	07	002	001	1.02	2.8	11.8
Mies	123	17	03	0.09	0.4	8.5	24.5
Mostec	79	17	307	05	0.4	0.04	13.8
Kutná hora	77	16	109	02	0.7	6.1	17.7
Sv. Hipolit	113	05	2.2	0.4	1.9	10.2	23.1
Brno	98	35	10	0.2	1.4	14.2	30.2
Mor. Ostrava (Moravsko)	68	47	09	01	1.5	6.3	19.2
Mor. Ostrava (Slezija)	68	38	09	02	0.9	6.05	19.3
Krakov	42	19	21	01	1.04	6.2	16.4
Cela Avstrija	76	33	1.2	0.2	0.9	6.2	19.4

V večjih avstrijskih revirjih za kamniti premog, ki so pri celotni državni produkciji kamnitega premoga udeleženi s 55,6 odstotki, so stroški za materialije skoraj enaki onim državnega promera. V okraju rudniškega urada v Sv. Hipolitu presegajo stroški za materialije pri meterskem stotu za 3,7 vinarjev, zato pa tudi znašajo proizvodni stroški na mestu za 35,98 vinarjev več kakor državni promer. V okraju rudniškega urada v Miesu presegajo stroški za materialije državni promer za 5,1 vinarjev, cena premoğu pa je za 17,99 vinarjev višja nego ona za državni promer. Istotako so stroški za materialije v okraju rudniškega urada v Brnu povprečno višji, in sicer za 10,8 vinarjev, cena premoğu pa za 24,3 vinarjev.

Navajamo vse to le zaradi tega, ker se rudniški posestniki teh krajev, kadar imajo rudarjem priznati kak priboljšek, vedno izgovarjajo na večje stroške, ki jim jih povzročajo potrebne materialije. Številke o cenah premoğu nam pa dokazujejo, da se te gospodom navzlic dražjim materialijam prav nič slabše ne godi, kakor gospodom te vrste v drugih krajih. Da so tudi cene premoğu različne, tega seveda ne povedo. Kdor primerja cene materialij in cene premoğu v dotičnih rudniških uradnih okrajih, ta bo spoznal, ako upošteva povprečne cene, da so gospodje pač znali računati in zase vse ukreniti tako, da kar se tiče čistih dobičkov, ne ostajajo za svojimi tovariši v drugih rudniško uradnih krajih, kjer so materialije cenejše.

Zveza rudarjev v Nemčiji v l. 1912.

Naša bratska zveza v Nemčiji objavlja ravnokar svoje blagajniško poročilo za leto 1912. Takoj na prvi pogled se pozna, da ima zveza hudo bojno leto za seboj, vendar pa je zveza, ki jo nemški industrijalni fevdalci najbolj črtijo, težke čase lanskega leta prebila samozavestno. Dohodkov in izdatkov zaznamuje 8.925.420 mark. Dohodki so znašali:

svojo vojsko in potisnil komunarde spet v mesto. Načrt komunardov je bil spreten toda premalo mož so bili zbrali in preveč so čakali na napad.

Thiers je ojačil svojo vojsko z vojaki, ki so prihajali iz Nemčije, kjer so bili do tedaj vojni jetniki. Usoda komune je bila tako zapečaten. Komunardi so to sami izprevideli in sklenili so hrabro umreti krog rdeče zastave. Thiersovi generali, ki niso bili sposobni premagati Prusov niti v eni sami bitki, so planili zdaj besno na Pariz, ki so ga komunardi hrabro branili. Ulico za ulico so branili na barikadah, dokler niso bili slednjič premagani. Čez 20.000 jih je padlo v tem boju. Nekateri so pač zažigali mesto, toda veliko poslopij je bilo zažganih od verzaljskih bomb in šrapnelov.

Zadnji so se branili na pokopališču Pere Lachaise. Bavši italijanski minister Rattazzi, ki je bil v francoski vojski, pravi:

»Tako hrabro se boriti in tako hrabro umirati, nisem prej nikdar videl. Grob za grobom so branili na pokopališču. Slednjič jih je bila še gruča krog rdeče zastave. Zaklical sem: Vdajte se! — Živela komuna! je bil odgovor. Vojaki so ustrelili in gruča je padla. Ranjen mladenič je še enkrat vstal, dvignil kvišku rdeči prapor in zavpil: Živela komuna! — Dve krogli sta ga zadeli in padel je tudi on. Jaz sem mrtve-

	1911	1912
Prispevki članov	2.239.468 M	2.193.502 M
Vpisnine	16.575 M	21.325 M
Skupaj	2.256.043 M	2.214.827 M

Poročilo izkazuje na članskih prispevkih leta 1912 za 41.216 mark manj dohodkov kakor leta 1911, kar je pač razumljivo, zakaj rane, ki so jih s svojim izdajstvom »krščanski« prizadeli rudarjem, se niso mogle v tako kratkem času popolnoma zaceliti. Na tisoče rudarjev je vsled izdajškega ravnanja teh žalostnih junakov obupalo, »saj itak vse skupaj nič ne pomaga«, ta misel se je mnogim rudarjem vsled neuspeha naselila v glavo, kar je bilo povod, da je marsikateri izmed njih pokazal organizaciji hrbet.

Tako je prišlo, da je število članov, ki je znašalo v letu 1911. 120.136 v letu 1912 padlo na 114.062. Vsi sovražniki delavstva so se po stavki kakor besni vrgli na zvezo grozeč, da da jo bodo zadavili. Toda rana je odbita in zveza se razvija zopet naprej. Kakor rečeno, dasi so dohodki na članskih prispevkih v letu 1912 malenkostno nazadovali, vendar presegajo dohodki za leta 1911 do 1912 prejšnja leta 1909 do 1910 za 492.542 mark.

Na podporah se je izplačalo:

	1911	1912
podpore v stavkah	1.522.929 M	2.002.536 M
preganjanim tov.	48.391 «	134.956 «
brezposelne podp.	33.031 «	50.167 «
bolniške podpore	351.425 «	354.956 «
podp. v sluč. smrti	91.776 «	90.434 «
pravovarstvo	111.288 «	179.629 «
skupaj	2.158.840 M	2.803.669 M

Izdatki za stavkino podporo so v zvezi s stavkami, ki so se vršile v letu 1911 v premo govnikih za rjavi premog v srednji Nemčiji in na stavke v marcu leta 1912. Zneske izdane za pravovarstvo, ki so dosegli enormno višino, dokazujejo, da je bilo zelo mnogo procesov, ki so imeli svoj izvor v stavkah. Tudi višočina podpore, ki jo je organizacija izplačala preganjanim tovarišem se je potrojila, kar je tudi v zvezi s stavkami, ki jih je bila zveza rudarjev primorana voditi.

Stanje zvezinega imetja izkazuje v računskem zaključku poročilnega leta 2.681.136 M. Poročilo kaže, da se želje vseh zakletih sovražnikov delavstva, katerih namen je bil zvezo rudarjev uničiti, niso uresničile. Stvar bo pač tudi še v naprej ostala le pobožna želja.

Delavski razred in draginja.

Se celo tam, kjer se povišanje mezde ne poravna docela s povečanjem pridelka, se ne zvišajo proizvodni stroški nikdar v isti meri kakor mezde. Od podjetnika v proizvodnje vloženi kapital se loči vedno v dva dela: v premenljiv kapital (mezdni kapital), katerega se uporablja za plačevanje delavskih mezd, in v stanovitni kapital (stvarni kapital), katero služi za nakup in obnovo delovnih sredstev (delavnice, stroji, orodje, sirovine in pomožne snovi itd.). Od razmerja teh dveh delov kapitala med seboj je odvisno, v kateri meri da vpliva zvišanje stroškov za mezde na skupno višočino proizvodnih stroškov. Če stane na primer podjetnika naprava kakega blaga 100 kron, od katerih odpade 30 kron na delavske mezde in 70 kron na ostale stroške za napravo, in če strokovna organizacija prisili podjetnika, da privoli v desetodstotno zvišanje mezd, poskočijo mezdni stroški od 30 na 33 kron, splošni stroški za napravo od 100 na 103 krone. V tem slučaju se povečajo tedaj stroški za napravo za tri odstotke, med tem ko so se mezde delavcev po-

ga poljubil na čelo. Vojaki so poklekli in sneli »kopy.«

Tako je končala komuna. Aretiranih je bilo potem še 36.309 mož. 23.727 so jih potem izpustili, 12.582 je bilo obtoženih, od teh je bilo 2445 oproščenih, 10.137 so jih obsodili od 1 do 20 let ječe ali na deportacijo, 95 so jih obsodili na smrt in ustrelili.

Od 50 članov komune je bilo 39 na smrt obsojenih 11 pa na dosmrtno ječo.

Komunardom očitajo, da so obsodili in ustrelili nadškofa in druge ugledne može, ki so bili v njihovih rokah. Kdo je bil pa temu kriv, če ne ravno vlada s svojo brezobzirnostjo, ki je takoj dala ustreliti vsacega jetnika komunarda? Bivši pariški poslanec Miliere v državnem zboru v Bordeauxe ni bil nič deležen pri komuni, toda minister Julij Favre ga je dal ustreliti samo zato, ker je pred revolucijo dokazal, da je Favre slepar. Ustrelili so ga v Versailles in visoke dame ter prostitutke so po mrtvem obličju gazile s čevlji in mrtvecu izpulile s solnčniki oči. Take so bile meščanske hijene.

Komuna je padla. Z njo so padle tudi socialistične utopistične sekte in Jakobinstvo. Utrdil se pa je moderni socializem, ki si z razrednim bojem osvaja svet in ki privede delavsko ljudstvo do končne zmage.

višale za 10 odstotkov. Desetodstotno zvišanje mezde bi torej moglo povzročiti le triodstotno zvišanje cene — za koliko bi bile morale poskočiti delavske mezde, da bi moglo njih povišanje utemeljiti ogromno povišanje cen v zadnjih letih, katero znaša pri mnogih vrstah blaga 30, 50 in tudi 100 odstotkov!

V resnici je cena najvažnejših vrst blaga popolnoma neodvisna od višočine delavskih mezd v tuzemstvu. Pogledimo na primer ceno sladkorja. Sladkorni kartel vlada na trgu. Proda svoje blago tako drago, kakor le more: določuje torej ceno vedno ravno tako visoko, da tuzemski trgovci niso na boljsem, če naročijo sladkor iz inozemstva. Cena sladkorja v tuzemstvu je torej vedno za malenkost nižja kakor svota, sestavljena iz cene na svetovnem trgu, voznih stroškov in carine. Če se poviša delavske mezde v tovarnah sladkorja, potem sladkorni kartel vzlic temu ne more svoje blago dražje prodajati, kajti če bi več zahteval kakor znaša cena inozemskega sladkorja, potem ne bi trgovci kupili avstrijskega sladkorja, temveč inozemskega; avstrijski sladkorni kartel ne bi mogel razpečati svojega blaga. Če se zniža delavske mezde v tovarnah sladkorja, potem vzlic temu ne pade cena sladkorju. Dokler vlada kartel na trgu, bo izkoriščeval svoj samoblastni vpliv na trgu in ceno sladkorja vedno držal za malenkost pod svoto sestavljeno iz cene na svetovnem trgu, voznih stroškov in carine. Ravno tako se godi z vsako vrsto karteliranega blaga (n. pr. z železom) in z zemljskimi pridelki, zlasti z žitom. Ravno tako je stavljen mejnik ceni premoğu s svoto, sestavljene iz cene inozemskega premoğu, voznih stroškov in carine. Če dosežejo avstrijski rudarji višjo mezdo, potem vzlic temu ne morejo posestniki rudnikov prodati premoğu dražje, dokler je premoğu iz Nemčije na prodaj k nepremenjeni ceni.

Kjer se torej določa cena blagu v tuzemstvu potom cene tekmujočega inozemskega blaga, je popolnoma neodvisna od delavskih mezd v tuzemstvu. Noben misleči človek ne more trditi, da je zvišanje mezd delavcev povzročilo povišanje cen sladkorja, železa in žita.

Unija rudarjev je naša bojna vrsta; vsi moramo postati in potem trajno ostati nje člani. Proletarci vseh krajev in dežel, združimo se!

Računski zaključek in izkaz premoženja bolniške blagajne združene bratovske skladnice v Trbovljah za leto 1912.

Računski zaključek bolniške blagajne za čas od 1. januarja do 31. decembra 1912

Dohodki:

1. Tekoči prispevki članov a) zase K	75872 29
b) eventualno za svojece	31902—
2. Tekoči prispevki delodajalcev	75872-29
Prispevki eventualno pri bolniški blagajni zavarovanih provizionistov, vdov, sirot	624-30
4. Drugi dohodki:	
a) globe	23176 03
b) drugi ostali dohodki:	
za zdravnike od tvornice za cement in od rudnika	K 688-35
premog brez znamk	2148-50
povrnjeni stroški za bolnico od cementne tvornice	631-63
članske knjžice	804-60
povrnitev požarne škode po Donavi	468—
zemljiška najemnina	190—
4931-08	
5. Obresti	5377-32
6. Rezervni sklad koncem lanskega leta	174246 85
Vsota	K 392002-16

Izdatki:

1. Bolniščina (s podporami za porode vred)	K 74796 99
2. Stroški zdravnikov in nadzorstvo bolnikov	26302-41
3. Izdatki za zdravila, lečila itd.	22075 47
4. Oskrba v bolnicah z zadevnimi prevoznimi stroški	34182-41
5. Pogrebščina	4845-72
6. Eventualne nepovračljive izredne podpore	6736-36
7. Upravni stroški	18467-55

8. Drugi izdatki:

a) odpis od inventarja . . . K	75.18
b) drugi odpisi	548.92
c) drugi ostali izdatki:	
cerkvene slovesn. K	534.98
davki	961.78
razsvetljava	625.54
perica v bolnici	600.—
razne potrebščine	
za bolnico	666.73
inventar za boln.	2275.37
kurjava	5268.65
dimnikar	50.—
članske knjižice	842.19
prenovljenje boln.	2060.68
kotlarna	702.82
naprava načrtov za bolnico	1055.—
zavarovanje proti požaru	33.65
	15677.39

9. Sedanji rezervni sklad 188293.76
Vsota K 392002.16

Izkaz premoženja bolniške blagajne z dnem 31. decembra 1912.**Aktiva:**

1. Gotovina dne 31. dec. 1912 K	12890.63
2. Nepremičnine v nakupni vrednosti:	
bolnica v Ojstrem	10429.80
stavbišče v Trbovljah	21824.75
3. Hranilne vloge s tekočimi obrestmi:	
Hranilnici v Ljubljani in v Celju	141720.03
4. Ostala imovina	1428.55
Vsota K	188293.76

Pasiva:

1. Sedanji rezervni sklad	188293.76
Vsota K	188293.76

Pregledalo in v redu našlo nadzorstvo:

Pelko Ant., načelnik. Kolenc Ludv., Jazbec Iv.

Računski zaključek provizijske blagajne

za čas od dne 1. januarja do 31. decembra 1912.

Dohodki:

1. Tekoči prispevki polnopravičenih članov po tarifi:	
a) za zavarov. za onemoglost K	96062.74
b) vdovsko in sirotinsko pre-skrbo	24304.22
2. Tekoči prispevki polnopravičenih članov v zmislu prehodnih določb	37459.99
3. Tekoči prispevki manj upravičenih članov	300.60
4. Prispevki rudnika v provizijsko blagajno	147485.53
5. Preodkazani rezervni deleži	6840.89
6. Drugi dohodki:	
a) globe provizijski blagajni	300.—
b) drugi razni dohodki:	
stanarina K	32.—
inventar bolniške blagajne	2275.37
prirastek vrednosti bolnice	2060.68
	4368.05
7. Obresti	128915.37
8. Rezervni zaklad provizijske blagajne koncem lansk. leta	2928698.83
Vsota K	3374736.22

Izdatki:

1. Provizije po prehodnih določbah:	
a) onemoglim K	176418.69
b) vdovam	16636.79
c) sirotam	5509.90
2. Provizije po splošnih določbah pravil:	
a) onemoglim po polnopravičenih	60532.59
b) vdovam po polnopravičenih	9877.75
c) sirotam po polnopravičenih	4863.29
3. Provizije po splošnih določbah pravil:	
onemoglim po manjupravičenih	399.84
4. Predkazani (izplačani) rez. deleži	50884.32
5. Drugi izdatki:	
a) odpravnine	1768.18
b) drugi ostali izdatki (odpisi)	3543.73
6. Eventualna kurzna izguba	181536.—
7. Sedanji rezervni sklad provizijske blagajne	2862765.14
Vsota K	3374736.22

Izkaz premoženja provizijske blagajne

dne 31. decembra 1912.

Aktiva:

1. Gotovina dne 31. dec. 1912 K	38231.48
2. Vrednostni papirji v kurzni vrednosti dne 31. dec. 1912	2813331.—
3. Njihove tekoče obresti	35589.—
4. Hipotekarno posojilo kons. društvu v Hrastniku	19156.69
5. Nepremič. v nakupni vrednosti:	
bolnica v Trbovljah	47560.—
hiša v Hudi jami	727.—
6. Hranilne vloge s tekočimi obrestmi:	
hranilnici v Ljubljani in v Celju	19347.15
7. Vred. inventarja po odpisu	21817.86
Vsota K	2995760.18

Pasiva:

1. Naporavnane terjatve:	
rezervni deleži K	132995.04
2. Sedanji rezervni sklad	2862765.14
Vsota K	2995760.18

Pregledalo in v redu našlo nadzorstvo:

Pelko Ant., načelnik. Kolenc Lud., Jazbec Iv.
Vsi lastnoročno.

Proračun

Izdatkov druge skupine rudarske zadruge okoliša rudniškega urada v Celju za leto 1913.

I. Občekoristni zavodi:

	1913	1912
	K	K
a) Subvencija rudarski nadaljevalni šoli v Zagorju ob Savi	300.00	300.00
b) Subvencija rudarski nadaljevalni šoli v Trbovljah	300.00	300.00
c) Subvencija otroškemu vrtcu društva za varstvo in oskrbo mladine v Trbovljah	500.00	500.00

II. Izdatki v druge združne svrhe:

a) Pisarniški stroški načelnika druge skupine	200.00	200.00
b) Odškodnina po § 126 (konferenca itd.)	2000.00	2570.84
c) Podpore	1912.00	1648.00
d) Stroški zapisnika	50.00	50.00
e) Časniku "Rudar"	200.00	200.00
f) Stroški državne konference		939.16
g) Volitve		71.32
Skupaj izdatkov	5462.00	6779.32

Zapisnik

seje odbora rudarske zadruge druge skupine, za celjski rudniški uradni okraj, ki se je vršila dne 7. sušca 1913 ob pol 10. uri dopoldne v »Delavskem domu« v Trbovljah.

Navzoči: Majdič Florijan, Kolenc Ludvik, Urlep Ivan, Ašahar Franc in Mastnak Franc. Predseduje Majdič, zapisnik vodi Mastnak.

Dnevni red:

1. Odobrenje računskega zaključka za leto 1912.
2. Odobrenje proračuna za leto 1913.
3. Sklepanje o visočini članskih prispevkov za leto 1913.
4. Rešitev došlih prošenj za podporo.
5. Slučajnosti.

K prvi točki dnevnega reda prečita načelnik Majdič računski zaključek za leto 1912, ki ga vzame seja na znanje, nakar član predstojništva Mastnak poroča, da se je potrdila, katera se je z blagajnično knjigo primerjalo in pregledalo pa tudi blagajno škontriralo vse v popolnem redu našlo. Poročilo se je vzelo brez ugovora na znanje in se na tozadavni predlog podeli predsedniku zadruge kakor tudi združnemu tajniku odvezo.

Pri drugi točki se po načelniku Majdiču predloženi proračun za leto 1913 odobri. K tretji točki predlaga član na čelstva Urlep, da se sklone, da naj znašajo prispevki za člana po 72 vinarjev na leto. Se zgodi.

Pri četrti točki se podeli sledečim prosilcem podpora, in sicer dobe

V Trbovljah:

Volaj Marija 40 K, Bočko Jera 15 K, Grabner Alojzija 15 K, Grum Jožef 20 K, Novak Andrej 10 K, Borštner Peter 15 K, Arhar Jožefa 15 K, Kolenc Alojzija 15 K, Korimšek Martin 20 K, Kalčič Matija 20 K, Suštar Marija 10 K, Breznikar Ivan 15 K, Jegričnik Marija 10 K, Gantar Jožef 15 K, Naglav Marija 10 K, Suhar Uršula 15 K, Eržen Franc 40 K, Žan Anton 15 K, Hudarin Marija 10 K, Belak Ana 15 K, Smodič Marjeta 15 K, Klenovšek Jožef 25 K, Rehar Ivana 10 K, Smodič Ivan 10 K, Kumar

Nežika 15 K, Zelenšek Helena 40 K, Podgoršek Vinko 15 K, Holvešek Jakob 15 K, Zajec Matevž 10 K, Bastič Neža 15 K, Jesih Franc II. 15 K, Pogljajen Ana 10 K, Bajde Frančiška 15 K, Pavlovič Marija 15 K, Lesjak Ana 15 K, Florjanc Franc 15 K, Kranjc Henrik 15 K, Medved Anton 15 K, Vidic Ivan 15 K, Kranjc Jožefa 10 K, Žvagovc Marija 15 K, Savšek Frančiška 20 K, Narad Alojzija 10 K, Drnovšek Marija 10 K, Zupan Miha 10 K, Dolinšek Franc 15 K, Saje Franc 15 K, Zagorjan Jera 15 K, Topolšek Anton 15 K, Bizjak Neža 10 K, Višnjikar Anton 10 K, Čamar Marija 10 K, Lipovšek Alojzija 15 K, Bolarič Marija 20 K, Borštner Pavla 10 K, Kalšek Ana 15 K, Skubic Janez 15 K, Melanšek Jera 10 K in Keše Martin 10 K. Skupaj 900 K.

V Zagorju:

Ocepek Marija 6 K, Kalšek Lucija 5 K, Podrebršek Marija 5 K, Kališek Jakob 6 K, Ule Anton 15 K, Drnovšek Marija 5 K, Brvar Jožefa 5 K, Selevšek Matija 8 K, Maček Doroteja 6 K, Repovž Martin I. 8 K, Gosar Marija 5 K, Križnik Marija 5 K, Vozel Jakob 8 K, Ambrož Helena 10 K, Anžur Marija 5 K, Krivec Peter 15 K, Majdič Urban 8 K, Mežnar Jera 10 K, Potisek Anton 6 K, Flisek Marija 5 K, Peterlin Marija 8 K, Lavrač Terezija 6 K, Medija Jožefa 5 K, Repovž Marija 5 K, Hauptman Frančiška 5 K, Priman Marija 5 K, Križnik Cecilija 5 K, Brvar Jera 6 K, Ocepek Ana 6 K, Barlič Marija 15 K, Bebar Matevž 6 K, Borštner Frančiška 5 K, Potisek Sebastijan 6 K, Pogljajen Frančiška 5 K, Hudemav Jožefa 5 K, Pogljajen Mrija 10 K, Močivnikar Janez 10 K, Baš Terezija 5 K, Goršek Helena 5 K, Prosenc Marija 5 K, Streiner Neža 5 K, Sader Marija 5 K, Vozelj Jurij 6 K, Vranič Alojzij 10 K, Hudemav Marija 5 K, Knez Julijana 5 K, Drnovšek Janez I. 6 K, Juvan Marija I. 5 K, Gorišek Cecilija 5 K, Potokar Agata 10 K, Potisek Uršula 5 K, Zmrzljak Marija 5 K, Gošte Jakob 6 K, Juvan Franc 5 K in Razpotnik Jurij 5 K. Skupaj 372 K.

V Hrastniku:

Skoberne Jera 10 K, Kuhar Anton 15 K, Cilenšek Franc 10 K, Pirc Antonija 5 K, Podlunšek Marija 10 K, Krivec Jožef 10 K, Češnovar Matija 10 K, Privšek Alojzij 15 K, Kaplje Frančiška 10 K, Ravnikar Neža 10 K, Gregorčič Marija 5 K, Čeperlin Matilda 15 K, Slokan Pavel 15 K, Strahovnik Franc 15 K, Brinar Neža 5 K, Pušnik Marija 5 K, Bastič Franc 15 K, Komplet Ivan 15 K, Črednik Tomaž 15 K, Komljanec Ivan 10 K, Zdovc Franc 15 K, Gričar Jurij 15 K, Mastnak Karol 10 K, Gorenjc Uršula 5 K, Grešak Helena 5 K, Knez Jožef I. 10 K, Štrbenk Marija 5 K, Brdovnik Barbara 5 K, Kralj Ivan 10 K, Štrbucelj Anton 10 K, Potrpin Anton 10 K in Kralj Franc 10 K. Skupaj 330 K.

V Ojstrem:

Cestnik Ferdinand 5 K, Senegačnik Janez 5 K, Velot Frančiška 10 K, Bahle Anton 10 K, Kranjc Miha 5 K, Senica Gašpar 5 K, Vrabčič Kunigunda 5 K, Resman Marija 10 K, Podlogar Anton 5 K in Zahrastnik Andrej 10 K. Skupaj 70 K.

V Velenjem:

Tanjšek Jakob 10 K, Valenčak Ferdinand 10 K, Berložnik Pavel 10 K, Vrabčič Alojzij 10 K, Doler Jožef 10 K, Gosteničnik Uršula 10 K, Knap Ivana 10 K, Prisljan Terezija 10 K, Kovač Antonija 10 K, Grm Jurij 10 K in Vivot Anton 10 K. Skupaj 110 K.

V Konjicah:

Brežnik Martin 10 K, Podpečan Terezija 15 K, Mlakar Jakob ml. 10 K, Topolšek Jakob 10 K, Stebernak Terzija 15 K, Leskovar Anton 15 K, Topolšek Peter 10 K in Potočan Sebastijan 15 K. Skupaj 100 K.

V Štorah:

Savšek Sebastijan 15 K in Kolar Frančiška 15 K. Skupaj 30 K.

Skupni znesek dovoljene podpore potrebnim članom in vdovam po članih znaša 1912 K. S tem je četrta točka dnevnega reda rešena in ker k peti točki nihče ne želi besede, ista odpade, nakar načelnik zaključuje sejo.

Zapisnik

seje predstojništva združene bratovske skladnice v Trbovljah, ki se je vršila dne 11. marca 1913 v ravnateljstveni pisarni, ob navzočnosti podpisanih.

Dnevni red:

1. Vpokojitve.
2. Predložitev računskih zaključkov.
3. Določitev časa in dnevnega reda za redni občni zbor.
4. Raznoterosti.

Na podlagi zdravniških izpričeval se vpokoje:

V Trbovljah: Kinkela Jožef s 1. marcem 1913 s K 85.76 na mesec, Vertačnik Jožef z 22.

februarjem 1913 s K 23.33 na mesec (pohabljenje), Dolinšek Karol s 20. februarjem 1913 s K 26.66 na mesec, Florjanc Franc s 15. februarjem 1913 s K 17.82 na mesec, Breznik Ludvig s 16. februarjem 1913 s K 23.76 na mesec, Barbej Ana s 22. februarjem 1913 s K 8.33 na mesec (pohabljenje), Klavžar Marija s 26. februarjem 1913 s K 11.66 na mesec.

V Hrastniku: Fele Jernej s 15. februarjem 1913 s K 23.76 na mesec, Gomilar Jožef s 1. februarjem 1913 s K 23.76 na mesec, Nišek Jernej z 1. februarjem 1913 s K 23.76 na mesec, Cilenšek Franc s 15. marcem 1913 s K 26.66 na mesec, Golouh Ivan s 1. marcem 1913 s K 23.76 na mesec, Klenovšek Franc s 1. marcem 1913 s K 23.76 na mesec.

Prošnja Florjanca Franc, naj bi mu vrátil celotno službeno dobo, se zavrne, ker jo je večkrat prekinil.

II.

Predstojništvo je vzelo računke zaključke pokojninske in bolniške blagajne za leto 1912, ki so mu bili predloženi, na znanje.

III.

Prečita se odlok c. kr. rudniškega urada v Celju št. 2846 od 20. januarja 1913. Z ozirom na ta odlok predstojništvo soglasno sklone, da upoštevajoč ugodni letni zaključek, ne bo pripočelo povišanje prispevkov za bolniško blagajno ter predloži zadevo v svrhu tozadavnega sklepanja občnemu zboru.

Sklicanje rednega občnega zbora se določi na 30. marca 1913, s sledečim dnevnim redom:

1. Volitev nadzorništva.
2. Odobritev letnih računov za leto 1912.
3. Prememba pravil. (Odlok c. kr. rudniškega urada v Celju št. 2410 z dne 17. julija 1912 in dodatek k pravilom št. X. glede zavarovanja med karenčno dobo zavarovanja dolžnih članov).
4. Raznoterosti.

IV.

Zneske, ki jih je predsednik z ozirom na epidemijo (legar) izplačal, seja naknadno odobri. Istotako se dovoli primerna ureditev vrta pri bolnici, okoli katerega se vrhutega nasadi živ plot. Podpore, ki jih je od zadnje seje sem predsednik izplačal, se naknadno odobre.

Nadaljne podpore se dovole, in sicer dobe: Bajda Dominik 12 K, Perpar Anton 15 K, Cizej Karol 12 K, Golob Jožef 15 K, Učman Jožef 15 K, Skornik Terezija 14 K, Trotovek Franc 12 K, Kovač Ivan 12 K, Lavtar Peter 8 K, Štravs Robert 10 K, Barovič Ivan 8 K, Bolarič Marija 15 K, Jerman Franc 8 K, Kadunc Marija 15 K, Borštner Peter 10 K, Mandl Franc 15 K, Godec Uršula 12 K, Podlesnik Karol 15 K, Zajec Leopold 15 K, Ravnikar Franc II. 15 K, Krmelj Ivan 12 K, Knez Franc 15 K, Obed Fortunat 12 K, Grabnar Alojzija 14 K, Florjanc Franc 12 K, Smodič Ivan 15 K, Renko Štefanija 10 K, Voga Vid 15 K, Breznikar Ivan 10 K, Princ Jožef 12 K, Smodič Matevž 12 K, Žužman Franc 10 K, Kranjc Henrik 8 K, Sanda Matija 15 K, Murn Ignacij 15 K, Povše Martin 24 K, Slokan Matija 12.90 K, Deželak Ivan 15 K, Skubič Ivan 15 K, Bregar Jurij 15 K, Hauptman Anton 15 K, Godicelj Franc 12 K, Krašovec Marija 15 K, Bastič Ivan 15 K, Ceperlin Matilda 15 K, Knez Dijonis 7.30 K, Kumljanec Ivan 15 K, Potokar Marija 25 K in Vovk Rudolf 25 K.

Letniku Jožef se mesečna plača poviša za 10 K.

Zaključeno in podpisano.

Pleskovič, zapisnikar. **A. Heinrich,** predsednik. **Florjan Majdič, Mozetič Anton, Franc Mastnak, Avgust Tratnik, Zupan Jožef, Peter Gosak, Boško Alojzij, Mlakar Martin, Matija Kolman, Kozole Martin, Urlep Ivan in Groblar Peter.**
Vsi lastnoročno.

Dopisi.

Zagorje. Dne 29. marca 1913 se bo vršil ob 6. uri zvečer v gostilni pri Renčovu na Toplicah rudarski shod. Vabimo tovariše, da se shoda v čim večjem številu udeleže.

Zagorje ob Savi. V nedeljo dne 9. marca 1913 se je vršil popoldne v gostilni gospoda Mrvarja redni občni zbor podružnice Unije rudarjev avstrijskih. Na dnevnem redu so se nahajala: 1. poročila funkcionarjev, 2. volitev novega odbora in 3. razvoj rudarske industrije ter zavarovanje rudarjev proti nezgodam. Poročila, ki so jih podali posamezni funkcionarji,

so se vzela brez ugovora na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči člani, in sicer: Čobal M. za predsednika, Ašaher Franc za podpredsednika, Ule Anton za blagajnika, Škrabar Franc za blagajnikovega namestnika, Ahčan Ivan za knjižničarja in Mogoršek Ivan za knjižničarjevega namestnika. V odbor so bili poleg navedenih izvoljeni sodrugi, Zahorik Franc in Kovač Nikolaj. Za revizorje pa sodrugi Jeltnikar Matevž in Dergan Albin. Potem ko sta k tretji točki dnevnega reda govorila sodruga Tokan iz Trbovelj in Čobal, se je ukrenilo vse potrebno glede razširjenja letaka, ki ga je izdal revirni odbor in glede hišne agitacije v splošnem, nakar je predsednik občni zbor zaključil.

Grize. V nedeljo dne 16. marca t. l. se je vršil ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Zupanca shod rudarjev uposlenih v rudnikih pl. D. Lappa dedičev in g. Sonnenberga, ki se nahajajo v okolici Griž. Shod so rudarji nad vse pričakovanje dobro obiskali, lahko rečemo, da ga še ni bilo tukaj shoda, katerega bi se bili rudarji v primeri s številom uposlenih v tako velikem številu udeležili. Kot poročevalec je na shod prišel sodrug Tokan iz Trbovelj. Na dnevnem redu se je obravnavalo o v kraju navadnih mezdah in bolniških šihah ter o zavarovanju rudarjev proti nezgodam. K obema točkama je poročevalec govoril poldrugo uro. Vsem navzočim so izvajanja ugajala posebno ker je želja vseh tukaj vposlenih rudarjev, da bi se povišale pri tukajšnjih rudnikih v kraju navadne mezde, kar je posebno važno in potrebno pri odmeri bolniških šihah. Sedanja bolniška podpora, ki jo rudarji v slučaju bolezni dobivajo od bolniške blagajne združene Spodnještajerske bratovske skladnice, nikakor več ne zadostuje. Če upoštevamo, da v slučaju bolezni kopači (Häuerer) na primer dobe na dan le po eno krono in 20 vinarjev, učeni kopači (Lehrhauer) eno krono in mlajši delavci pa le po 60 vinarjev, tedaj je pač razvidno, da so te bolniške šihite preslabe, posebno če še upoštevamo sedanjo draginjo in večinoma številne družine rudarjev. Sicer pa tudi te bolniške podpore ne odgovarjajo več resničnemu povprečnemu zaslužku. Z ozirom na tako važno stvar se je sklenilo napraviti vse tozadevno potrebne korake, da se bo, čim bo ravno ista zadeva rešena v Velenju, doseglo tudi za rudarje v okolici Griž primerno, resničnemu zaslužku odgovarjajočo bolniško podporo. V celoti je shod na udeležence napravil jako velik vtisk in se je potem, ko je sodrug Tokan razložil potrebo in važnost strokovne organizacije za rudarje, vpisalo takoj 22 novih članov, ostali pa so obljubili, da bodo pristopili tudi nenavzočni organizaciji ter sploh skušali ukreniti vse, da bodo kolikor mogoče sploh vsi rudarji postali člani Unije.

Poskrbelo se je, da bodo vsi rdarji dobili v roke letak, ki ga je v zadnjem času izdal revirni odbor, ter da se bodo članski prispevki ob plačilnih dnevih po hišah redno pobirali. Grižah je torej začetek narejen, ki je za ta kraj posebno važen, ker so tukajšnji rudarji v vsakem oziru zaostali. Plače rudarjev na primer so tukaj slabše kakor povsod drugod, vrhutega morajo še celo oženjeni delavci premog plačevati, ki ga povsod drugod dobivajo rudarji zastonj kot deputat. Vidi se torej, da je bil skrajni čas, da so se tukajšnji rudarji po dolgih bridkih skušnjah predramili. Sploh je čisto očitno, da je rudarjem tukaj primanjkovala dobra in in trdna strokovna organizacija. Upati je, da bo vbodoče drugače. Zvišanje v kraju navadne mezde se bo gotovo izvedlo, če bodo rudarji tudi vbodoče tako delovali kakor so začeli.

Velenje. Na nedeljo dne 16. marca 1913 je sklicala tukajšnja podružnica Unije rudarjev avstrijskih svoj redni občni zbor, ki se je vršil popoldne v gostilni gospe Marije Vrabčič v Pesjem pri Velenju. Dnevni red občnega zbora je bil sledeči: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročila funkcionarjev, volitev novega odbora ter predavanje o zavarovanju rudarjev proti nezgodam.

Po rešitvi prve točke so bili izvoljeni v novi odbor naslednji sodrugi, in sicer: Zalesnik Ivan, predsednik, Hladin Franc, njegov namestnik, Hladin Anton, blagajnik, Valenčak Ferdinand njegov namestnik, Martinc Jakob, Ropotar Egidij, Lesjak Matija, odborniki. Za revizorja sta bila izvoljena sodruga Berložnik Jožef in Hercog Anton. Na to je o zavarovanju rudarjev proti nezgodam govoril sodrug Tokan iz Trbovelj. Po shodu se je vršilo posvetovanje, pri katerem se je vse potrebno ukrenilo glede agitacije in pobiranja prispevkov po hišah.

Razne vesti.

Karl Marks. Dne 4. marca je minilo 30 let, odkar je umrl v Londonu Karl Marks. »Proletarci vseh dežel, združite se!« Tako je zaklical Marks delovnemu ljudstvu, ko je spoznal bistvo kapitalizma in utemeljil znanstveno socializem. Osnovatelj internacionale, med katerimi je bil tudi Marks, so podali osnovo današnjemu organiziranemu razrednemu delavskemu boju. Marks je bil oni mož, ki je preštudiral današnji družabni red in je na podlagi svojih študij pokazal tudi na zakone, po katerih se razvija in se bo razvijal kapitalizem, ter dognal, da je rešitev iz tega družabnega izkoriščanja mogočen le potom socializma. V proletarskem boju ga ni vprašanja, o katerem bi že ne bil pisal Marks. Njegov klic: »Proletarci vseh dežel, združite se!« velja torej prav tako danes kakor nekdanj, ko skušajo delavski sovražniki s šovinističnimi patriotičnimi in nacionalističnimi frazami zanašati med delavstvo nesporazumje.

Henrik Karl Marks (njegovo celo ime) je bil rojen dne 5. maja 1818 v Trieru v pruskem Porenju. Njegov oče je bil advokat in pozneje justični svetnik Henrik Marks. S 17. letom je dovršil Karl Marks gimnazijo v Trieru ter je študiral potem na vseučilišču v Bonu pravo. Leta 1836 je šel na vseučilišče v Berlin. Tam se je začel pečati tudi z modroslovjem in zgodovino. Pripravljaj se je za vseučiliško profesuro, a tedanji bojeviti časi, so ga povedli na druga pota. Dne 15. aprila 1841 je postal v Jeni doktor modroslovja. Leta 1842 je pričel izdajati radikalen list v Kölnu, ki pa ni mogel obstati. Nato se je preselil Marks v Pariz. Tam se je seznanil s Fridrik Engelsom. Leta 1847 je bil izgnan iz Pariza. Šel je v Bruselj ter občeval tam mnogo z nemškimi delavci. Leta 1848 je izbruhnila v Evropi nekaka splošna revolucija. Tedaj so Marksa izgnali iz Bruslja, ki pa se je vrnil v Pariz. V Parizu ni imel obstanka, marveč se je podal meseca aprila v Köln, kjer je začel izdajati zopet list. Meseca avgusta 1848 je bil takoj po bojevitih dneh 18. do 23. avgusta tudi prišel na Dunaju ter je ostal tam do 15. septembra, kjer je nastopal večkrat kot govornik in predavatelj. V Kölnu so ga potem sodnijsko preganjali, časopis so mu ustavili in zopet je moral v Pariz od tam so ga spet izgnali. Nato se je stalno naselil v Londonu, kjer je živel kot časninar in študiral in pisal. — Oženjen je bil Marks z Jeni pl. Vestfalsko. Rodbina si je bila vdana z iskreno ljubeznijo. Marksova soproga je umrla l. 1881, njegova zadnja hčerka Jeni 9. februarja 1883, sam pa je preminul 14. marca 1883.

Prvi krematorij na Avstrijskem. Mesto Liberec na Češkem je pravkar kupilo zemljišče za 100.000 K, na katerem zgradi krematorij. Krematorij bo zgrajen na najvišji točki gričevja, ki obdaja mesto in se bo videl od vseh strani mesta. K zgradbenim stroškom bo prispevalo dunajsko društvo prijateljev za sežiganje mrličev 140.000 K. Z zgradbo bo pričelo mesto najbrže že to pomlad in v jeseni bo že gotovo. Leta 1912 je bilo iz Avstrijskega prepeljanih 250 mrličev na Nemško, da so jih tam sežgali.

Antonin Mertlik v Úpice (Češko)

razpošilja po povzetju vsake vrste platno, volneno blago za razne hišne potrebe po želji 30 do 40 metrov komad za 15 do 20 kron. Zahtevajte vzorce in cenik.

L. Jax & sin
Ljubljana
Dunajska cesta št. 17
priporoča svojo bogato zalogo
šivalnih strojev
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji „Adler“.
Vozna kolesa.
Ceniki zastonj in franko.

Priporočamo našim gospodinjam -- KOLINSKO CIKORIJO! -- iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani.